

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

ΚΑΘΕ

ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΑΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10

ΔΕΥΤΕΡΙΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμή Φύλλου

10 λεπτά 10

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
—VIBR. ΤΟΝ ΕΡΓΑΝ.

ΕΤΟΣ Α' | ΑΘΗΝΑ, Πέμπτη 13 Νοεμβρίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αρ. 4 | ΑΡΙΘ. 69

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΓΛΩΣΣΑ

«... Αν οι Έλληνες δὲν θέλουν νὰ εἶναι ἄλλο παρὰ ἀπόγονοι, χωρὶς δική τους ὑπαρξὴ καὶ παραγωγὴ, τότε τὸ μέλλον στὰ Βαλκανικὰ ἀνήκει στοὺς Σλαύους. Ὅποιος ἀναγνωρίζει στοὺς Έλληνες τὸ δικαίωμα νὰ ὑπάρχουν, μόνο γιατί εἶναι ἀπόγονοι, ὅπως ὁ Wilamovitz, αὐτὸς πρέπει νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ «στὴ γραπτὴ τους γλῶσσα νὰ εἶναι πολὺ συντηρητικοί». Εἶναι ὅμως γιὰ νὰ θαυμάζῃ κανένας, πὼς Έλληνες (ὅπως ὁ Χατζιδάκις) ἐπὶ τὴν γνῶμην αὐτὴν, μολονότι ἡ δικαιολόγησί της εἶναι ΤΟΣΟ ΛΙΓΟ ΚΟΛΑΚΕΥΤΙΚΗ ΓΙ' ΑΥΤΟΥΣ, καὶ τὴν ἐχρησιμοποίησαν γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν καθαριότητα. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ κρίνει τοὺς Έλληνες εὐνοϊκώτερα, ἐπιθυμεῖ νὰ τοὺς βλέπῃ, ὄχι μόνο ὡς ἀπογόνους, ἀλλὰ καὶ ὡς νέο λαὸ χωμένο μέσα στὸ παγκόσμιο συναγωνισμό».

Α. ΤΗ ΥΜΒ

«... Τὰς νεωτέρας ἀρετὰς ταύτας (τῆς Δημοτικῆς γλώσσας δηλ.) καὶ τὰς παραπλησίας κατεφρόνησεν ὁ γραπτὸς ἡμῶν λόγος· τοῦτου δ' ἕνεκα φαίνεται ἡμῖν ὁ τῶν γνησίων Δημοτικῶν ἀσμάτων λόγος ἀνδροπρεπέστερος καὶ εὐφωνότερος. Οὐδεμία δ' ἀμφιβολία ἐστὶ ἀν σήμερον ἄνδρες ἔχοντες τὰς ἀρετὰς τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων συνέτασσον ἐν τῇ νεωτάτῃ γλωσσικῇ φάσει ταύτῃ φιλολογικὰ καλλιτεχνήματα ἀνταξία τῶν ἀρχαίων, αὐτὴ θὰ καθίστατο ἡ γραπτὴ γλῶσσα τοῦ ἔθνους. Ὁ δὲ οὗτος εἶναι εἰς ἄκρον δύσκολος, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι. Καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ μόνῃ ἡ ἐργασία θὰ νικήσῃ, καλὰ δὲ θὰ πράξωσιν οἱ συνηγοροῦντες ὑπὲρ τῆς χρήσεως τῆς Δημοτικῆς εἰς τὸν γραπτὸν ἡμῶν λόγον νὰ μὴ λησμονῶσι τὸν δρόμον τοῦτον.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ (Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Μπάρτ καὶ Χίρστ. Τόμ. τρίτος, σελ. 806—7).

«... Ἡ τῆς λυρικῆς ποιήσεως γλῶσσα, ἂν ἔχῃ προορισμὸν νὰ διεγείρῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ πλήθους, πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη, ὅσα ἐκ τοῦ στοματός τοῦ αἰδοῦ νὰ ἐισδύῃ εὐθὺς εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς καρδίας μηδὲν διερχομένη διὰ τῆς διανοίας, ἐν ἣ καὶ τὰ φλογερώτερα αἰσθήματα γίνονται παγετώδη. Αἱ λέξεις, ἂς ἤκουσέ τις παρὰ μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν, αἱ φράσεις, αἵτινες ἐχρησίμευσαν τὸ πρῶτον προγύμνασμα τῶν ψελισμάτων καὶ λαλαγημάτων αὐτοῦ, ἔχουσι γλυκεῖας ἀναμνήσεις, μυτηριώδη καὶ ἄγραφον τινα ἱστορίαν, ὧν στεροῦνται οἱ λέξεις αἱ ἀντληθεῖσαι ἐκ τῶν λεξικῶν καὶ ταμειθεῖσαι ἐν τῇ μνήμῃ. Τὰς λέξεις ταύτας ἤκουσέ τις ἄνευ τῶν ἀσπασμῶν καὶ τῶν μειδιαμάτων τῆς μητρὸς δὲν συνήνησεν ἐν ταῖς ἀφῇ γήσεσι τοῦ πατρός, δὲν ἐγνώρισεν ἐν τοῖς μύθοις τῆς γρῆας τῆς οἰκογενείας καὶ διὰ τούτων δὲν ἀντήλλαξε τὰ τρυφερά τῆς νεανικῆς ἡλικίας αἰσθήματα μετὰ τῶν ὁμηλικῶν. Ἐκάστη λέξις ὅσονδήποτε σαφὴς καὶ ἂν εἶναι, εἶναι σκοτεινὴ καὶ ψυχρά, ὅταν δὲν περιβάλληται τὴν μυστηριώδη ταύτην ἱστορίαν. Ὅτι δ' αἱ λέξεις καθ' ἑαυτὰς δὲν δύνανται νὰ παράσχωσι πλήρη ἔννοιαν δυναμένην νὰ πληρώσῃ τὸν νοῦν καὶ φθάσῃ μέχρι τῆς καρδίας, γίνεται δῆλον ἐκ τούτου, ὅτι οἱ διαλεγόμενοι ἀξιοῦσιν ἵνα βλέπωσιν ἀλλήλων τὰς κινήσεις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὰς στρεφὰς τῶν γραμμῶν τοῦ προσώπου. Τίς δύναται ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ ἀνεχθῇ διάλογον, καθ' ὃν ὁ συνομιλητὴς ἔχει ἀλλαχού ἐστραμμένον τὸ πρόσωπον ἢ τοῦτο κεκαλυμμένον; Καὶ ὅμως ΤΟΙΑΥΤΑΙ ΕἶΝΑΙ Αἱ ΕΚ ΤΩΝ ΛΕΞΙΚΩΝ ΑΝΤΑΝΘΕΙΣΑΙ ΛΕΞΕΙΣ. Τούτου ἕνεκεν μὴ πλανώμεθα ὅτι αἱ λέξεις παλμοὶ τῆς καρδίας καὶ καρδιοκτύπι, σελήνη καὶ φεγγάρι, τραγοῦδι καὶ ἄσμα, καλὸς καὶ ὠμορφος, παμμέλας καὶ ὀλόμαυρος, ὀφθαλμοὶ καὶ μάτια, ἐλευθερία καὶ ἐλευθερία ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν. ΜΟΝΟΝ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΣ δύναται νὰ συγγέῃ τὴν σπουδαιότητα τῶν λέξεων διαφορὰν οὔτε σημειουμένην, οὔτε δυναμένην νὰ σημειωθῇ ἐν τοῖς Λεξικοῖς, ὧν τὴν ἀσθένειαν ἐλέγχει».

Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ

(«Κρίσις τοῦ Βουτσινάου ποιητικοῦ ἀγῶνος τοῦ ἔτους 1873 ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἑθν. Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Γεωργίου Μιστριώτη. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἰωάννου Ἀγγελοπούλου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βορρᾶ, 1873).

ΟΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΕΣ

«Οὐχ οἷόν τε ἄνευ δικαιοσύνης
ἔλαθον πολίτην γενέσθαι».
(Ξεν. ἀπομν. Δ, 2 § 11)

Συκοφάντες, ναι, εἶναι οἱ σοφοὶ καθήγητάδες καὶ οἱ ἄλλοι σοφολογιώτατοι, ποὺ λέν καὶ γράφουν τὰ ὅσα μποροῦσιν ἐναντία στὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα τώρα καὶ λίγες μέρες. Βαρὴ ἡ λέξις, μὰ δίκαια. Τόσο δίκαια, ποῦ, ἂν ὁ μεγάλος φιλόσοφος Σωκράτης ζοῦσε στὸν καιρὸ μας, θὰ ξανάλεγε γι' αὐτοὺς: «οὐχ οἷόν τε ἄνευ δικαιοσύνης ἔλαθον πολίτην γενέσθαι».

Ποιὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη μέσα στὰ τόσα λόγια τους καὶ στὶς ἔτιμες βρισιές, ποὺ ρίχνουν ἐναντία στοὺς ὅσους γράφουν καὶ ἔγραψαν τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, τὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα; Μήπως ἔπιασαν σὰν σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες νὰ συζητήσουν λογικὰ καὶ ἡμερὰ γιὰ νὰ δείξουν τὸ πὼς αὐτοὶ λέν τὴν ἀλήθειαν; Ὁχι. Πιρρίζουν μονάχα καὶ συκοφαντοῦν. Ἀλλοῦζουν τὰ πράγματα καὶ τὰ λέν ὅπως τοὺς συμφέρει καὶ ὄχι ὅπως τὰ θέλ' ἡ ἀλήθεια.

Εἶπεν πῶς ὅσοι γράφουν σήμερον τὴ δημοτικὴν, τὴ γράφουν γιατί δὲν ξέρουσαν νὰ γράψουν τὴ σωστὴ γλῶσσα, γιατί δὲ μποροῦν νὰ νοιώσουν τὴν ὁμορφίαν τῆς ἀρχαίας καὶ νὰ κλείσουν μέσα τους τὴ μεγάλη τῆς ψυχῆς. Καὶ ποῦς ἀπὸ σῆς, ὦ μούμιες τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ, μπορεῖ νὰ δείξῃ σοβαρὴ φιλολογικὴ δουλειὰ σὰν τὸν Πάλλη, ποὺ τὰ σκόλια του στὴν Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλῆ τὰ θάμασεν ὅλος ὁ φιλολογικὸς κόσμος τῆς Εὐρώπης καὶ τᾶχουν σήμερον στὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας γιὰ τὰ πρῶτα σκόλια;

Καὶ ποῦς ἀπὸ σῆς ζήτησι τὴν πηγὴν τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ στὴν ἀρχαιότητα, ὅσο ὁ Πάλλης, ποὺ μετάρρασε τὴν Ἰλιάδα, ὅσο ὁ Πολυλάς ποὺ μετάρρασε τὴν Ὀδύσειαν, ὅσο ὁ Παλαμᾶς, ποὺ μονάχα αὐτὸς ἔγραψεν ὕμνον στὴν Ἀθηνᾶ καὶ στὸν Αἰσχύλῳ, ποὺ μονάχα αὐτὸς ἔγραψε καλλιτεχνικὰς μελέτες γιὰ τὸ Σοφοκλῆ με τέτοια δύναμιν καὶ τρόπον, ποὺ νὰ τοὺς νοιώσῃ ὅλος ὁ λαός, ὅσο ὁ Καλοσγούρος ποὺ μετάρρασε τὸν Προμηθεὺς τοῦ Αἰσχύλου, ὅσο ὁ Ἐφταλιώτης, ποὺ μετάρρασε σὰν ἀριστοτέχνης τὸ Σέλλεϋ καὶ τὸ Βύρων, τοὺς δυὸ μεγάλους αὐτοὺς λατρευτοὺς τῆς ἀρχαιότητος, ὅσο ὁ Βλαχογιάννης ποὺ μετὰ τὸ διηγηματὶ τοῦ «τὸ χάρισμα τῆς θεᾶς» συμβολί-